

Straffesak eller konfliktråd

Hva styrer retningen?

et essay

av

Renate Olin Solheim

og

Christoffer Haug Lysvik

BACHELOROPPGAVE (OPPG300-B)

Politihøgskolen avd. Bodø

2012

Legevakta

Natta er relativt ung. Det er lørdag og klokka er 01. Gatene og uteplassene er allerede full av folk og politipatruljene har begynt å trekke inn mot sentrum. Jeg og veilederen min kjører med kallesignal A-30. Det er en uniformert personbil. Tidligere på kvelden har vi vært utenfor byen og hatt trafikk kontroll, men også vi kjører inn mot sentrum. Erfaringsmessig er det der det skjer mest på dette tidspunktet og vi ønsker derfor å konsentrere innsatsen.

Jeg gleder meg til å ta fatt på natta. Det er mange som har benyttet fredagskvelden til å ta seg en tur på byen. Gatene er fulle av feststemte mennesker og stemningen er god. Jeg håper det vil bli en innholdsrik vakt. Kaffekoppen er fylt opp og jeg er klar.

Det er ganske stille på sambandet og de få oppdragene som kommer er av bagatellmessig art. Så får jeg med meg at det er slåssing på et av utestedene. En annen patrulje ankommer stedet og melder tilbake at de har kontroll. De snakker med dørvaktene og noen vitner. Han som er slått ned har forlatt og er kjørt til legevakta av en kamerat.

Kort tid etter ringer mobiltelefonen i bilen. Det er operasjonslederen som vil ha oss på legevakta for å ta avhør av fornærmede. Han ønsker å beholde ”majene” i sentrum og siden vi har den eneste personbilen på vakt, blir vi sendt. Det er ikke drømmeoppdraget ettersom det begynner å livne til i sentrum, men jeg antar at det vil være ganske fort gjort og at vi snart vil være tilbake i byen.

På legevakta blir vi vist inn på rommet hvor fornærmede sitter. Vi er på forhånd blitt enig om at jeg skal ta avhøret. I en stol på rommet sitter en ung mann. Jeg antar at han er i begynnelsen av 20 årene. Han er pent kledd. Ved siden av høyre øye har han et kutt som er tapet sammen. Han presenterer seg som Truls. Jeg setter meg ned, tar frem notatblokken og en checkliste som inneholder viktige punkter jeg må være innom i løpet av avhøret. Jeg bruker noen sekunder på å måle Truls. Han fremstår som selvsikker og litt eplekjekk. Han er påvirket av alkohol men ikke overstadig, og jeg vurderer at det er uproblematisk å gjennomføre avhøret. Jeg gir den nødvendige informasjonen før vi starter med forklaringen og når jeg er i ferd med å avslutte denne fasen kommer søsteren til Truls inn i rommet. Hun forteller at hun jobber som lege på sykehuset og ønsker å delta på avhøret. Jeg har ingen motforestillinger til at han kan ha en tiltroperson til stede. Hun setter seg ned i stolen ved siden av Truls og så er vi i gang.

Han forklarer at han har vært på et utested sammen med noen venner. Blant dem var en venninne han har et godt øye til, Ane. Truls og Ane hadde stått i baren. De hadde pratet og småflørtet da han oppdaget at en kjenning av han stod å skulte på dem. Han het André, og Truls hadde gått i parallellklasse med han på videregående. André kom bort til dem og spurte hvorfor Truls trodde han kunne stjele dama hans. Ane brøt inn og sa at det var så lenge siden at han snart måtte komme over det. Det hadde blitt en opphetet diskusjon og Truls husker ikke alt som var blitt sagt, men han var klar over at André hadde vært sammen med Ane tidligere. Plutselig så han noe komme mot hodet i stor fart. Det var André som langet ut en knyttneve. Som følge av slaget gikk Truls rett i bakken. Han kom seg på beina og løp inn bak bardisken. Blodet rant ned langs kinnet. André var blitt borte i oppstyret som fulgte med, og en kompis som var edru tok Truls med seg ut i bilen og kjørte han til legevakta.

Jeg stiller Truls noen utdypende spørsmål og får en beskrivelse av gjerningsmannen. Etter å ha lest over notatene mine for å se om jeg har glemt noe, tar jeg frem checklisten igjen. Jeg spør om han begjærer gjerningsmannen tiltalt og straffet, om han krever erstatning og en del andre ting fra lista. Jeg merker at søsteren begynner å bli mer aktiv i samtalen. Hun bryter inn med spørsmål om hva som vil skje med André og hva vi har tenkt å gjøre med saken i kveld. Hun har en skarp tone i stemmen og jeg oppfatter at hun ikke prøver å skjule at hun ikke er fornøyd med innsatsen vi gjør. Jeg kaster et kjapt blikk på veilederen min som står ved døra og ser på han at han merker det samme som meg. Etter beste evne forklarer jeg henne hva vi kan gjøre i kveld og hva som er vanlig gang i en slik sak, uten at det virker til å imponere henne. Irritasjonen kommer sigende, men jeg holder masken og fortsetter. Neste punkt på lista er konfliktrådet. ”Samtykker du til at saken kan behandles i konfliktrådet?” spør jeg. ”Nei” bryter Truls og søsteren unisont ut. ”Hva i all verden tjener jeg på det? Dere må straffe han, gi han fengsel. Han kan jo ikke holde på slik.”

Dette er ikke helt reaksjonen jeg forventet og jeg må mobilisere får å finne et godt svar. Jeg graver tilbake til forelesningen om konfliktrådet vi hadde i 1.klasse og da kommer argumentene. Å kunne treffe han på gaten uten å være redd. Kanskje få en unnskyldning, de kjenner jo tross alt hverandre. Få en gjenoppretning fra André. Ofte føles et slikt møte verre enn straff for gjerningsmannen. Etter hvert som jeg kommer i gang med å forklare, tenker jeg at dette må jo være den perfekte saken for konfliktrådet. Jeg ser at Truls tenker over det jeg

har sagt. Så bryter han ut ”Tuller du? Jeg gidder ikke møte han igjen. Det er uaktuelt.” Søsteren rister på hodet. Jeg føler at jeg nettopp har sagt noe skikkelig dumt.

Avhøret avsluttes og vi går ut i bilen. Da kommer bekreftelsen. Veilederen min klapper meg på skuldra mens han ler. ”Du klarte å fyre dem godt opp på slutten, man spør ikke om konfliktråd når det er snakk om en legemsbeskadigelse.” Jeg ler med og tenker at man lærer av å gjøre feil. Vi setter endelig kursen mot byen og kvelden viser seg å leve opp til forventningene.

De neste ukene blir jeg i en kameratslig tone stadig mint på om episoden, men jeg klarer ikke å legge helt vekk tanken. Var det så galt å spørre om det?

En måned senere har vi studentuke. En av forelesningene er om konfliktrådet. En dame som jobber med dette forteller om deres rolle og hva de gjør. Til slutt forteller hun om hvilke saker de behandler. Det er alt fra småting som naskeri og hærverk til alvorlige ting som ran og grovere vold. De har hatt gode resultater også med de mer alvorlige sakene. Jeg blir litt overrasket og kjenner at det irriterer meg at jeg ikke fikk overtalt Truls til å samtykke. Samtidig får det meg til å undre. Hva er det som gjør at det er så ulik oppfatning på dette området.

Innbruddet

Jeg er på kveldsvakt sammen med veilederen min. Vi får et oppdrag som går ut på å kjøre utrykning til en adresse der det er et pågående innbrudd. Utrykning er alltid stor stas, spesielt når det er noe kriminelt som pågår. Sansene skjerpes i slike situasjoner og jeg kjenner at jeg er konsentrert. Det er dette som er spennende politiarbeid. Ta folk på fersk gjerning og få utføre en pågripelse som ikke er helt frivillig fra kjeltringens side.

Fremme ved adressen ser vi et knust vindu. Det er ingen utenfor huset. Ytterdøra er låst så vi tar oss opp på verandaen og går inn verandadøra. Det gjennomføres et søk i huset før vi raskt konstaterer at det er tomt. Dette er en skuffelse og vi setter i gang med sporsikring på vinduet. Jeg kjenner at det blir en nedtur og langt ifra det jeg hadde forestilt meg da vi kjørte ut. I det vi er i gang med det arbeidet, kommer gjerningsmannen, som heter Kåre tilbake til stedet for å fullføre det han hadde på gang. Han innrømmer innbruddet, og ble derfor pågrepet og tatt med inn i politibilen. Jeg tar avhør av Kåre i baksetet på vei inn til arresten.

Han blir gjort kjent med rettighetene sine, før han forklarer hva som har skjedd. Det er en komplisert historie han kommer med, som jeg har litt vanskeligheter med å forstå. Oppgaven min blir heller ikke lettere av at jeg er bilsyk her jeg sitter og skal gi han oppmerksomhet, samtidig som jeg noterer. Jeg må derfor stille noen oppklarende spørsmål for å få tak på forklaringen.

Kåre forteller at han er venn med ekskona si. Hun heter Marianne. Hun har ikke førerkort, og Kåre bruker å hjelpe Marianne med sønnen hennes som er funksjonshemmet. Han bruker blant annet å kjøre han til skolen, fysioterapeut og andre aktiviteter. Bilen til Kåre er for tiden på verksted. Foreldrene til Marianne er døde. De har gitt huset, en bobil og en personbil i arv til Marianne og broren hennes. Broren heter Arvid. Arvid bor i huset de fikk i arv, og det er dette huset Kåre har brutt seg inn i. Kåre synes det er urettferdig at Arvid har både huset og begge bilene. Kåre mener han burde i alle fall få ha den ene bilen siden han kjører rundt på barnebarnet til de avdøde. Derfor dro Kåre til Arvid for å hente en bil. Arvid ville ikke slippe Kåre inn i huset for å få bilnøkklene. Det endte med høylytt krangling fra Arvid som stod på verandaen og Kåre som stod i hagen. Kåre fortalte at han kjente at det klikket for han, og at han dermed knuste vinduet i kjelleren for å komme seg inn i huset. Han fortalte at Arvid sprang ut en annen utveg og bort fra huset. Dette en konflikt som har vart over lang tid. Kåre trodde Arvid ble redd. Det forstår jeg veldig godt. Kåre er en stor mann med en sterk stemme. Ettersom ytterdøra var låst, er den eneste logiske forklaringen at han må ha hoppet ned fra verandaen. Man må være ganske redd for å hoppe fra den høyden. Jeg tenker med meg selv at når en fyr er i stand til å bli så truende overfor en som har vært familie, bør vi få til et besøksforbud. Arvid må ha vært livredd. Som alltid på slutten av et avhør, spør jeg om han samtykker i å ta saken i konfliktråd om det skulle være aktuelt. Kåre svarte ja til dette uten at jeg trengte å forklare hva det gikk ut på. Jeg tenker ikke på å utdype det mer siden jeg anser at saken uansett er uaktuell for konfliktrådet. Jeg må også huske å tilby besøksforbud og kanskje voldsalarm til Arvid når jeg skal avhøre han.

Noen uker etter denne hendelsen har vi studentdag ved politistasjonen. En av foreleserne der er lederen for konfliktrådet. Hun forteller om det vide spennet av saker de behandler, og spør om noen har vært borti saker som kan være aktuell for dem. Jeg tenker tilbake på oppdraget med innbruddet, men nøler litt. Saken kan vel neppe være særlig aktuell. Ingen andre rekker opp hånda, så for å unngå pinlig stillhet forteller jeg om episoden. Dama fra konfliktrådet lyser opp når jeg er ferdig å snakke. Hun forteller at de akkurat har behandlet denne saken.

Det hadde vært en solskinnshistorie. Til tross for den vanskelige situasjonen i familien, var partene blitt enige om en avtale og etter møtet bestemt de seg for å gå på kafè sammen. Jeg kan nesten ikke tro det jeg hører. Dette gjør noe med meg og tankene mine.

Videre

Historien til Christoffer om legevaktbesøket og Renates historie om innbruddsåstedet har en del sammenfallende elementer, men de har også noen motpoler som er verdt å se nærmere på. Hvorfor ble utfallene som de ble og hva kan man trekke ut av dette? Den ene saken som Christoffer mente var godt egnet for konfliktrådet var ikke det, mens Renates sak fikk et godt resultat der til tross for at hun ikke trodde det ville være hensiktsmessig. Det vil da være naturlig å se på partene i en konflikt og tankene rundt straff. Et annet aspekt vi kommer inn på er offerrollen og hvordan denne rollen kan være utslagsgivende for prosessene rundt en konflikthåndtering. Videre er det interessant å se på hvilke saker som egner seg for konfliktrådet og hvilke saker som havner der. Avslutningsvis vil vi også reflektere rundt den forbyggende effekten av konfliktrådet.

Konfliktrådet

Før vi går på disse temaene vil vi se på konfliktrådet og hva det egentlig er, ettersom det er den store fellesnevneren for oppgaven. Konfliktrådet er en statlig tjeneste som finnes i alle landets fylker. Hovedoppgaven er å bistå med å løse konflikter på ulike nivåer. Formålet kan være enten å gjøre opp for en konkret skade eller å gjenopprette medmenneskelige forhold. De tar for seg både sivile saker samt straffesaker med offer og gjerningsmann. Når det gjelder sivile saker er det saker partene selv tar initiativ for å bringe inn for konfliktrådet. Det kan være for eksempel nabokrangler, familietvister eller økonomiske forhold. Straffesaker stiller seg noe annerledes. I lovens forstand overføres saker som er under etterforskning fra påtalemyndigheten til konfliktrådet dersom partene samtykker til det. Dette kan skje dersom politijuristen som har ansvaret for saken finner at den er egnet for megling. Videre kan megling i konfliktrådet brukes som særvilkår i tillegg til tradisjonell straff. Vi vil i dette essayet fokusere på straffesakene som havner i konfliktrådet.

Meglingen foregår med de involverte partene og en megler som er upartisk. Megleren har som oppgave å lede møtet og hjelpe partene med å komme til en avtale som begge partene kan leve med. Fokuset er å bruke dialog og møte mellom partene til å få innsikt i hverandres handlinger, følelser og synspunkter. I noen tilfeller kan også andre personer enn de direkte

involverte kalles inn dersom det ansees som hensiktsmessig for å få til en bedre løsning. Grunntanken bak er bygget på gjenopprettende prosesser eller restorative justice. Dette handler om å forsøke å gjenopprette mest mulig av skaden den skadelidte er blitt utsatt for gjennom et lovbrudd eller en annen handling. Partene møtes, stiller spørsmål og forteller om hvilke følger handlingen har hatt. Slik kan partene få innsikt i konsekvensene, bearbeide opplevelser og bli enig om en felles avtale. (Konfliktrådet, 2012)

Konflikten

Mange oppdrag politiet får, handler om konflikter mellom personer. Enten det er noen som krangler høylytt, vold har oppstått, noen stjeler fra andre, mens noen gjør skadeverk på andres eiendom. I slike oppdrag er ofte målet å finne ut hvem som er gjerningsmannen og hvem som er offeret. Hvem skal straffes og hvordan skal vi klare å gjennomføre dette? Det er lett å tenke at politiet har et sterkt fokus på straff når de jobber med ulike saker. Da vi hadde praksis det andre året på politihøgskolen og skulle på oppdrag, hadde vi stort sett fokus på å finne ut hva som hadde skjedd, samle bevis for å få straffet en gjerningsmann og få ham vekk, gjerne til arresten i første instans.

I mange tilfeller er resultatet at det ikke blir noen konsekvenser etter slike konflikter. Det kan være flere grunner til dette, kanskje finner man ikke gjerningsmannen eller at man ikke finner bevis som er sterke nok i en retts sak. Noen ganger finner vi gjerningsmannen, det blir opprettet straffesak og gjerningsmannen får sin straff. Mens andre ganger blir partene enige om å løse konflikten i konfliktråd og at gjerningsmannen får gjøre opp for seg der. For å gi et inntrykk kan vi se til statistikken for 2005. Da hadde man 78 908 siktelsener i straffesaker, av disse hadde nok ikke alle disse sakene et klart definert offer. Det skal nevnes at 26 935 siktelsener var i trafikk saker og at mange av disse sakene ikke har et direkte offer. I tillegg var 9190 av sakene narkotikakriminalitet, hvor det også kan være vanskelig å se det klassiske gjerningsmann-/offerbildet. Man vil også ha andre sakstyper hvor man ikke finner dette bildet, som for eksempel i saker med miljøkriminalitet. Men vi står likevel igjen med ca. 40 000 saker. (Statistisk sentralbyrå, 2012) Statistikken for konfliktrådet viser at det i 2006 var 4521 straffesaker inne til megling. (Konfliktrådet 2012) Det er altså litt over 10% av sakene hvor man har en siktelse som går til megling i konfliktrådet.

Et interessant spørsmål er hva som er den beste løsningen i en konflikt hvor lovbrudd blir begått? Det er åpenbart ikke heldig dersom et lovbrudd ikke får noen konsekvenser, både for

gjerningsmannen, som kan oppfatte at lovbruddet er akseptabelt og for offeret som kan føle seg hjelpeløs og krenket. Når vi ser på tradisjonell straff, tenker vi på bøter, fengsel og samfunnsstraff. Disse begrepene er de fleste kjent med og har et forhold til. Vi får en god følelse når vi ser på nyhetene at en voldtektsmann har fått mange år i fengsel for sin ugjerning. Rettferdigheten har da seiret og gjerningsmannen har fått som fortjent. Men hvorfor føles det så bra? Er det at gjerningsmannen fikk som fortjent for det han har utsatt offeret for eller er det fordi vi føler oss tryggere siden det er en mindre voldtektsmann på frifot? Men hva med når han slipper ut, er han rehabilitert da, og vil han avstå fra å gjøre det på nytt fordi han har sittet bak lås og slå og kun hatt kontakt med fengselsbetjenter og andre kriminelle? For å forsøke å forstå disse mekanismene er det interessant å se på den absolutte og relative straffeteorien. Johs Andenæs omhandler dette i boken *Straffen som problem*. Han skriver at den absolutte straffeteorien springer ut fra en tanke om gjengjeldelse og hevn. De som er gode og gjør gode ting skal bli belønnet, mens de som er onde og gjør dårlige gjerninger skal bli påført den straffen de fortjener. Et uttrykk som illustrerer dette er ”som du sår, høster du”. På den andre siden har du den relative straffeteorien som har allmenn aksept og gyldighet i dagens samfunn. Man tenker da at straff i seg selv er noe man ønsker å unngå, og kan bare forsvares når det er nødvendig og har en hensikt. Denne hensikten kan deles i to. Det ene er det allmennpreventive. Straff skal da brukes mot en person som har gjort noe ulovlig for å avskrekke og avverge at allmenheten og folk flest skal begå en slik handling. Det andre er individualpreventivt. Her er hensikten å straffe en person slik at personen ikke ønsker å gjøre forbrytelsen på nytt. (Andenæs, 1996) Ved å lese historien om Truls og søsteren kan man få inntrykk av at det var et absolutt syn på straff som var gjeldene. Gjerningsmannen skulle straffes, det var det eneste riktige. Det kan virke som at desto mer alvorlig en hendelse er jo lettere er det å tenke på gjengjeldelse. Den dagsaktuelle og tragiske hendelsen på Utøya og i regjeringskvartalet 22. juli belyser også litt av dette. I ettertid har det vært mye fokus på gjerningsmannens tilregnelighet og hvorvidt han kan straffes eller må overføres til tvungen psykisk helsevern. Både offer for tragedien og andre uttrykte stor skepsis da sakkyndigrapporten som sier at han var utilregnelig og derfor ikke kan straffes, ble lagt frem. Det fremstod ganske tydelig at dersom gjerningsmannen ikke skulle straffes ville det være i sterk strid med manges rettferdighetsfølelse. Dette til tross for at den store forskjellen hadde vært at de som passet på han hadde vanlige klær på og ikke fangevokteruniform. Men viktigst kanskje begrepet i seg selv. Han hadde ikke blitt dømt til straff.

Som nevnt tidligere er også konfliktrådet en variant som brukes. Men da slipper gjerningsmannen kanskje litt for lett unna. Skal han slippe unna straff? Kjører du for fort, skal du ha fartsbot. Voldtar du, skal du i fengsel. Ødelegger du, skal du betale erstatning. Slik er det, og loven er lik for alle. Truls stiller også et legitimt spørsmål i historien. ”Hva i all verden tjener jeg på det?” Hvorfor skal han bruke tid og energi på møte en person som har utsatt han for umotivert vold? På en annen side må man stille spørsmålet om hvem sin konflikt det egentlig dreier seg om og hva som skal til for å løse den beste mulig? Er det i alles interesse at andre instanser overtar en sak fullstendig og at gjerningsmannen får en strafferettslig reaksjon uten at de engang har møttes etter ugjerningen? Dersom ingen tar ansvar eller initiativ for å løse en konflikt vil konflikten neppe opphøre. Vi tenker at en konflikt naturligvis vil settes på pause dersom gjerningsmannen settes i fengsel, men er usikker på hvilken forbyggende effekt dette har. På en måte kan man si at det vil være lett å gå videre for et offer dersom gjerningsmannen blir straffet, men er det så enkelt? Man må kanskje forholde seg til at gjerningsmannen en dag skal slippe ut og man risikerer å møte eller måtte forholde seg til han. Hva vil skje når Truls møter André på byen neste gang?

I artikkelen Konflikt som eiendom skisserer Nils Christie noen tanker om dette. Han mener at jurister og andre innenfor rettsvesenet er profesjonelle tyver som stjeler konflikten fra partene som egentlig er berørt av saken. De fører ordet og representerer partene. Det er de som tar stilling til hva som er viktige elementer i saken og definerer hva som skal legges vekt på. Partenes rolle blir derfor marginal og nesten utvisket. Han mener at offeret er den parten det går hardest ut over. De har lidt et tap, men de har også mistet muligheten til deltakelse i egen sak. Denne deltakelsen er det påtalemyndigheten som står for. Christie skisserer at en løsning på dette problemet kan være en offer-orientert domstol. Med dette ønsker han å gi konflikten tilbake partene. Han tenker seg da at saken har fire faser. Den første fasen er ganske lik den vi ser i dagens rettsvesen, ved at man finner ut om loven har blitt brutt. I neste fase skal offerets situasjon granskes. Her skal fokuset være på hva som kan gjøres for at offeret skal få gjenopprettet skaden eller tapet. Dette er den viktigste fasen i saken. I den tredje fasen skal det avgjøres om gjerningsmannen skal straffes eller ikke. I den siste fasen ser man på gjerningsmannens situasjon. Det burde kartlegges hvilke behov han har, det kan være sosiale, utdanningsmessige og andre viktige faktorer. (Christie, 1977)

Christies tanker er noe som støtter vårt synspunkt når det gjelder delaktighet og viktigheten av forsoning i straffesaker. Muligheten til å møtes og utveksle synspunkter og følelser knyttet til opplevelsen vil være viktig for å kunne gå videre i livet. Men også det å få muligheten til å

delta i sin egen konflikt og fremme sine synspunkter og følelser for at en gjerningsmann skal forstå hva hans handlinger har gjort med offeret. Vi kjenner igjen en del av grunntankene i Christies artikkel med konfliktrådet og mange hevder at denne artikkelen er spiren til konfliktrådet slik vi kjenner det i dag.

I en undervisningstime i forebyggende politiarbeid ved politihøgskolen, fikk vi se en film fra Youtube som er et godt eksempel på viktigheten av å se den andre som et menneske og ikke bare en part i en sak. Den handler om en dame som heter Ann-Mary Hagen. Hun vokste opp i Southern New Foundland i USA. Da hun var 19 år ble hun vitne til at faren hennes ble drept uprovosert med en øks av en nabo. Hele livet sitt har hun fengslet seg selv i bitterhet og hat. Hun bar det med seg, og tenkte på morderen hele tiden. Hun har alltid sett på han som en morder og et monster. Når andre rundt henne trengte medlidenhet og trøst, klarte hun ikke å gi det fordi hun følte at ingen hadde det like ille som henne selv. Men da hun fikk møte morderen 17 år etter, ansikt til ansikt, fikk hun se han som et menneske, og se at han hadde lidd hele livet sitt på grunn av det han gjorde når han var psykisk syk. Det førte til at hun følte forsoning med det som hadde skjedd og i klarte å lukke det vonde kapitlet i livet sitt. (Youtube, 2007) Denne historien handler ikke om konfliktrådet direkte, men heller tanken bak konfliktrådet. Møtet med partene i en sak og det å gi hverandre mulighet til å komme med synspunkter fra sitt eget ståsted.

Vi skrev tidligere at det er den relative straffeteorien som er den som er allment gyldig i Norge. Det å snakke om gjengjeldelse og hevn er ikke politisk korrekt og blir nok av mange sett på som barbarisk. Likevel tror vi at de fleste føler på dette fra tid til annen. Man kjenner på sinne og får lyst til å gjøre igjen hvis noen har utvist stor urett. Men i skandinaviske land bør man helst ikke snakke høyt om slike tanker. Hvorfor er det slik? Vi ser at i mange andre land praktiseres tankegangen øye for øye og tann for tann i mye større grad. En ekstrem variant er blodhevn som har lange tradisjoner på for eksempel Balkan. Hvis noen dreper et familiemedlem, vil det være legitimt for den utsatte familien å drepe en fra familien til gjerningspersonen. I en del afrikanske land er det akseptert å ta livet av personen kona er utro med. En av grunnene til dette er at de mener mennesker har rett til å kjempe sin sak og ikke akseptere å bli tråkket på. Dette er en praksis de fleste er enig om at ikke er ønskelig i Norge. Men det illustrerer en forskjell i måten man tenker på. I Norge skal man ikke ta loven i egne hender, men er det en viss åpning for denne tankegangen i strafferetten. I straffeloven (1902) § 228, 3. ledd fremgår det dersom en legemsfornærmelse er gjengjeldt med en

legemsfornærmelse kan den være straffefri. I prinsippet betyr det at det kan være straffefritt å slå en person dersom personen ble slått først. Hvorfor er det da så problematisk at de involverte kan ordne opp seg i mellom uten innblanding av politi eller meglere som skal hjelpe partene med å bli venner etterpå? Kanskje man ikke må gripe inn i alle situasjoner for enhver pris.

I vårt samfunn har man liten mulighet til å stå opp for seg selv. Man skal la andre ta seg av saken selv om man er grovt krenket og man kjenner et inderlig ønske om å gjøre igjen. Denne måten å handle på kan sees på som naturstridig ettersom man har gjort opp i konflikter på egenhånd i mange århundre. En lærer ved politihøgskolen fortalte en historie fra noen år tilbake da han jobbet som lensmann i en liten fjellbygd. Der hadde de ingen anmeldelser for voldsbruk. De kom over to naboer som hadde sloss og den ene var ganske forslått, men det var ikke aktuelt for offeret å anmelde forholdet. Kollegaen til læreren spurte hvorfor ingen ville anmelde voldsbruk i bygda selv om det åpenbart forekom. Dette ble forklart med at innbyggerne ordnet opp i slike ting selv og ikke følte at de trengte å blande inn politiet. Den ene gangen var det den ene som slo og neste gang var det den andre. En annen faktor var gjensidig avhengighet. Læreren visste at naboen som var blitt slått var avhengig av å låne pløyeredskaper fra gjerningsmannen neste dag. Og da ville behovet for samarbeid bli sterkere enn konflikten og konflikten ville legge seg til fordel for at marka skulle bli pløyd.

Alle de nevnte måtene å håndtere konflikter på strider mot det som ansees som god konflikthåndtering i Norge, til tross for at vi tror de fleste kan identifisere seg med ønske om å gi noen som har forulempet oss det han fortjener.

Konflikthåndteringen

Hvem er gjerningsmannen, og hvem er offeret? Hvem har skylden i ugjerningen, og hvem kan være årsak til ugjerningen? Kan disse spørsmålene være relevante når det kommer til hvem som ønsker å være med i konfliktråd og hvem som ikke ønsker dette?

Christoffer om Truls

I min opplevelse med Truls på legevakten møtte jeg en person som hadde inntatt en posisjon jeg raskt oppfattet. Han virket trygg på seg selv. Jeg tolket at han var en ung mann som hadde fått seg et slag, men ikke ville tape verdighet av den grunn. Han var samarbeidsvillig, men likevel utstrålte han opposisjon mot oss. Denne utstrålingen overrasket meg litt, jeg hadde i

utgangspunktet sett for meg en person som var nedfor og ville ta imot oss med åpne armer. Truls passet altså ikke helt inn i den offerrollen jeg hadde forestilt meg. Da vi begynte å snakke om konfliktrådet snudde dette, og det virket som om han inntok offerrollen på en annen måte en forventet. Fra å være en som var sterk og kunne klare seg selv virket det som om at han ble veldig bevisst på offerrollen. Han ville på ingen måte møte gjerningsmannen ettersom han var den som var blitt slått ned, og fokuset lå utelukkende på at gjerningsmannen måtte bli straffet. Konfliktråd var uaktuelt for han selv om jeg følte at jeg hadde presentert det godt for han.

Renate om Kåre

I historien om Kåre og familiekonflikten, nølte han ikke med å svare ja til å ta saken inn for konfliktrådet, visst det skulle bli aktuelt. Og siden saken ble løst i konfliktrådet, hadde tydeligvis også Arvid, offeret, samtykket til konfliktråd. Så hvorfor var begge disse villige, når Truls i Christoffer sin historie ikke samtykket?

Når jeg møtte Kåre, opplevde jeg han som en typisk gjerningsmann. Han hadde brutt seg inn i et hus, og tydeligvis oppført seg så skremmende at eks-svogeren, Arvid måtte rømme huset ved å hoppe fra en veranda som lå høyt over bakken. Jeg husker jeg syntes synd i Arvid, og ønsket å få tak i han slik jeg kunne betrygge han med at vi hadde pågrepet Kåre, og si at rettferdigheten hadde seiret. Når jeg fikk høre at de hadde løst saken i konfliktråd, slo det meg at kanskje Arvid ikke turte å takke nei, eller at han kanskje var for snill. Hvorfor vil offeret la gjerningsmannen slippe billigere unna? Fortjener han ikke å få en skikkelig straff?

I dette tilfellet definerte jeg partene som gjerningsmann og offer, på samme måte som Truls i Christoffer sin historie definerte seg selv som offer og den andre parten som gjerningsmann. Er dette noe som gjør at man takker nei til konfliktråd? Han definerte seg selv som offer, og så dermed ikke noen grunn til å møtes i konfliktråd. Jeg definerte Kåre og Arvid som gjerningsmann og offer, og kunne derfor ikke se at den saken ville egne seg i konfliktråd. Men hva med Kåre og Arvid selv? Definerte ikke dem seg selv som gjerningsmann og offer?

Leer-Salvesen har skrevet om årsak og skyld. Han stiller blant annet spørsmål om oppførselen til mennesker kan gjøre at sjansene øker for at de blir ofre. Kan ofre være årsak til det de har blitt utsatt for? Ett eksempel han nevner er lettkledd og flørtete damer ute på byen som blir voldtatt. (Paul Leer-Salvesen 1998) I Truls sin historie ble han slått ned på grunn av sjalusi.

Leer-Salvesen er opptatt av å skille mellom årsak og skyld. Det er alltid den som gjør ugjerningen som har skylden, men det vil være viktig og kunne se at årsaken kan ligge andre steder. (Paul Leer-Salvesen 1998) For ingen har vel rett til å slå på grunn av sjalusi, men det er nok mulig at vi kan finne årsak hos Truls selv. Han viste jo at André og Ane hadde vært et par, men valgte likevel å flørte med henne foran han. Vi lurer på om hvordan man ser på årsaken i ugjerningen kan virke inn på hvor aktuelt konfliktråd vil være for partene i en konflikt, og for hvor aktuelt det er for politibetjenter å foreslå konfliktråd.

Når Kåre fortalte sin versjon i avhør med meg, hadde jeg fremdeles den holdningen om at det var Kåre selv som hadde skylden i det som hadde skjedd. Spørsmålet om årsak ikke var til stede i min tankegang. Hva hadde egentlig skjedd? Jeg, som politistudent så et straffbart skadeverk og et innbrudd. Og her hadde Kåre klart skylden. Men hva var det egentlig som hadde skjedd i Kåre og Arvid sine øyner? For dem var dette kanskje bare en detalj i en større og mer dyptgående konflikt. Her var det en relasjon mellom partene, og en konflikt som gjerne hadde vart over tid. Kanskje var det i dette tilfellet lettere å se årsaken bak en handling i stedet for bare å fokusere på hvem som har skylden for det konkrete lovbruddet.

Truls i Christoffer sin historie ble utsatt for noe han selv mente var umotivert vold. Han inntok offerrollen, og ville eller kunne ikke se om det var årsaker ved seg selv. Han hadde definert en gjerningsmann, og la skylden og årsaken hos ham. Når man ser den andre som både årsak og skyld, i stedet for å se på den andre som skyld, og at man finner litt årsak hos seg selv, er det da man føler at man får mer ut av å møtes i konfliktrådet? Det kan tenkes at dersom man som offer har dårlig samvittighet for noe man har gjort i konflikten, eller ser at man har bidratt til utfallet, vil man kanskje være mer tilbøyelig til å ville skvære opp.

Leer-Salvesen skriver at han har sansen for en kritikk på offerbegrepet som har kommet fra ofre i USA. Dette er mennesker som ikke ønsker å være ofre fordi offerbegrepet fokuserer på det vonde de har opplevd i fortiden. Ved at de blir kallet for ofre, mener de at de blir holdt tilbake til ugjerningen de ble utsatt for, og at gjerningsmannen da har fått definere hvem de er. Disse ofrene vil heller bli kallet survivors, og kan dermed føle at de bearbeider og mestrer den vonde historien sin. Dette viser at menneskesynet på offerbegrepet er bærer av et problem. (Leer-Salvesen 1998) Vi tenker et slikt problem kan være stempelingen og stigmatiseringen et offer blir utsatt for. Hauge skriver at stempeling er prosessen som leder til at noen utpekes og merkes på en vanærende måte, mens stigmatisering er prosessen som fører

til at den stemplede overtar kjennetegnene som karakteriseres som vanæret. (Hauge 2007) Det vi altså si at stemplingen oppstår når andre ser på en person som et offer, mens stigmatiseringen innebærer at man opplever seg selv som et offer, og går inn i offerrollen.

Men likevel er der noen som ønsker å innta offerrollen, og få de fordelene dette kan medføre. Var det dette Truls gjorde? Dette kan blant annet være at det fritar deg for ansvar i konflikten, man kan få medlidenhet og oppmerksomhet, økonomisk støtte kan være et moment, og til slutt kan det nevnes at det vil være vanskeligere å kritisere noen som klamrer seg til offerrollen. Noen klarer ikke å komme seg ut fordi man blir behandlet som er offer, en som har tapt. Hjelpeapparatet i velferdsstaten Norge, kan kanskje være en aktør der. Det kan også være problematisk å komme seg ut av offerrollen i for eksempel saker som vold i nære relasjoner. Der er ofte kvinnen blitt utsatt for blant annet psykisk terror over lang tid, og har dermed mistet grep på både sin egen identitet og selvtilit. Noen kloke ord fra politiet på oppdraget vil kanskje ikke være nok for å få offeret til å innta rollen som overlever i stedet for offer. Noen ønsker ikke å innta offerrollen i det hele tatt. De vil ikke være tapere, de vil bevare selvrespekten, de vil se fremover og ser heller på seg selv som overlevende. Det de har blitt utsatt for, skal ikke få definere hvem de er.

Vi lurer på om det er noe politiet kan gjøre i møte med offeret for å aktualisere årsaksspørsmålet, og for å få dem til å innta rollen som en overlever, og ikke et offer. Og kanskje dette fører til et steg i retning mot megling i konfliktråd og dermed til mer forebygging? Forebyggingen vil her gjelde det vanligste argumentet for konfliktråd, at gjerningsmannen får innse hva han har utsatt offeret for, og kanskje avstå fra å gjøre det på nytt. Men det vi også lurer på er om offeret kan finne årsak ved seg selv, og endre holdningen til konflikten, og dermed komme seg videre.

Hva med om vi ser på det som egentlig er saken når vi er på oppdrag, og har fokus på det som er nevnt i forrige avsnitt. Kanskje kan vi utføre bedre politiarbeid ved å tenke på den måten. Hva kan politiet gjøre da? Politiet bør kanskje da være bevisst på bruk av ord som beskriver noe svakt, og prøve å være optimistisk og ha holdninger om at livet går videre samtidig som man må være empatisk og vise forståelse for at det personen har vært utsatt for er vanskelig og tungt. Dette vi i hvert fall må unngå er å bidra til stigmatisering av personen som offer. Da jobber vi kanskje med konflikthåndtering i stedet for å gjøre det vi i praksisen erfarte at politifolk ser på som politiarbeid, altså å ha fokus på skyld og det straffbare. Og vi ser nå at i

historiene våres, opplevde vi begge skuffelser. Christoffer sin skuffelse var at han skulle på legevakta å ta et avhør i stedet for å være i sentrum der det ofte var basketak og arrestasjoner, mens Renate ble skuffet for at en utrykningstur med mye adrenalin endte med sporsikring. Finstad har luftet spørsmålet om hva som er *egentlig politiarbeid*. Et syn som går igjen ved både publikum og politibetjenter, er at egentlig politiarbeid er å fange tyver. (Finstad 2000) Vi ser nå at dette synet kommer frem i våre egne historier. Og vi mener det også får støtte av fokuset på å oppnå måltall. Politietaten er opptatt av måltall. Det vil si at resultatene av virksomheten til politiet skal måles. Disse måltallene synliggjør bare deler av virksomheten til politiet. *Mål- og resultatstyring flytter fokus på kvaliteten og innholdet i arbeidet og til målet; det statistisk tellbare.* (Finstad 2000). Så om politiet har fokus på konflikthåndtering eller å bruke tid på å selge inn konfliktrådet, vil ikke dette lønne seg på papiret. Dette i motsetning til å finne hvem som har skylden, pågripe og opprette straffesak. Videre skriver Finstad at om man virker som fredsstifter, i stedet for å gå veien til anmeldelse, vil partene i saken beholde verdigheten sin, og være takknemlig for politiets hjelp. (Finstad 2000) Holgersson har gjort intervju som forteller om polititjenestemenn som forhindret bråk i sentrum, bare med å være til stede og gjøre småinngrep. Men fordi dette er arbeid som ikke vises i statistikken, blir ikke dette arbeidet prioritert. (Holgersson 2005) Ut i fra det både Finstad og Holgersson skriver har vi allerede to gode grunner til ikke å ha et isolert fokus på å oppnå måltall. Viktigere er nok det medmenneskelige aspektet og følelsen av å ha gjort noe godt for andre mennesker. Det blir kanskje et spørsmål om ressurser, tid og vilje til å involvere seg. Spørsmålet om effektivitet er også sentralt her. I henhold i politiloven (1995) § 2, skal vi utføre politiarbeid på en effektiv måte. Men vi skal også forebygge straffbare handlinger etter samme bestemmelse. Så hva stiller sterkest? Staff eller konflikthåndtering. Gjengjeldelse eller forebygging.

Type saker

Vi ser nå at saken Christoffer mente var perfekt for konfliktrådet, ikke var det for offeret, mens Renates sak som hun mente hadde gått altfor langt, var ideell å løse i konfliktrådet. Når Christoffer rutinemessig spurte om Truls samtykket til konfliktrådet, ble han tvunget til å tenke på argumentene for konfliktråd, og ble samtidig overbevist om at saken ville egne seg fordi gjerningsmannen kunne si unnskyld, gjenopprette skaden, hindre frykt og et slikt møte vil være mer oppdragende enn tradisjonell straff. Til tross for dette, viste reaksjonene fra både Truls, søsteren og veilederen til Christoffer at dette ikke var en egnet sak. I Renates historie

hadde hun ikke tro på at denne saken ville være aktuell. Det virket for komplisert og konflikten var gått for langt. Likevel viste det seg å være en meget god sak for en slik behandling og resultatet ble optimalt. Disse motsetningene bringer frem spørsmålet om hva som egentlig er en egnet sak for konfliktrådet. Kan en sak være for alvorlig til at den kan bli behandlet? Christoffer fikk inntrykk fra veilederen sin av at en beskadigelse av en person er for alvorlig. Dette står i kontrast til historien om Ann-Mary Hagen som møtte sin fars drapsmann, og foredragene vi hadde om konfliktrådet i praksisåret. Det blir da nærliggende å tenke på om det er nok kunnskap om konfliktrådet ute i politi-norge og hvilke saker som er best egnet for megling. Vår felles oppfatning i praksisåret var at det var litt tilfeldig hva som avgjorde om en sak kom inn for konfliktrådet, og at det varierte ut fra den enkelte polititjenestemannens kunnskap om konfliktråd, lovverk og retningslinjer.

Hvis vi ser på konfliktrådet i 2011 hadde de 4144 straffesaker inne til megling. Av disse var 1256 voldssaker noe som utgjør ca. $\frac{1}{4}$ av alle sakene. Det er nesten dobbelt så mange som skadeverk som kommer på andreplass med 673 saker. (Konfliktrådet, 2012) Likevel kan man ikke lese av statistikken hvor grov denne volden var og hvorvidt det var fornærmelser eller større skader. Det vi derimot ser er at voldssaker synes å være aktuelle saker å løse i konfliktråd. Når vi ser på kriminalstatistikken for 2011 viser den at av 28 000 forbrytelser var 4726 voldssaker. Noen som utgjør litt under $\frac{1}{6}$ av alle sakene. (Statistisk sentralbyrå, 2012) Dette bildet forundret oss noe når vi leser Riksadvokatens rundskriv om konfliktråd. Her skriver han at overføring til konfliktråd i første rekke skal skje hvor reaksjonen ellers ville vært påtaleunntatelse, bot eller betinget dom. Videre skriver han at det ikke er noe formelt i veien for at behandling i konfliktråd kan settes som særlig vilkår i en betinget dom. Riksadvokaten tar også stilling til hvilke type saker som er egnet for konfliktrådet. Han skriver at vinningskriminalitet, brukstyveri og skadeverk er egnede saker. Han fortsetter med å si at ordningen også vil kunne være egnet ved enkelte legemsfornærmelser, i første rekke når handlingen springer ut av en forutgående konflikt. Legemsbeskadigelse og saker med uprovosert vold er av allmennpreventive grunner ikke egnet for behandling i konfliktrådet. (Rundskriv fra Riksadvokaten Del II-nr. 2 1993, 1993) Når riksadvokaten skriver at det formelt sett ikke er noe i veien for at man skal bruke konfliktråd som særlig vilkår i en dom, tolker vi det slik at dette er tilfeller som man bør være varsom med, og at det må ligge en særlig kvalifisert vurdering bak. Videre tolker vi han dit at han mener at vold som medfører skade ikke er egnet og at vold uten skader kan være egnet, men at det også her ligger det et forbehold når vi ser på måten han formulerer seg på. Det viser seg altså at veilederen til

Christoffer hadde støtte i sin uttalelse om at man ikke bør anbefale voldssaker med skade for konfliktrådet. Det viser også at innbruddet Renate var på, var godt egnet i følge Riksadvokaten, og når man ser på sluttresultatet av de to oppdragene kan det jo tyde på at han har helt rett.

Dette er likevel et paradoks når vi ser på overvekten av voldssaker i konfliktrådet. Når vi i tillegg har Christies tanker om konflikter med oss og eksemplet med Ann-Mary Hagen er det vanskelig å forstå at ikke mer alvorlige saker kan ha positivt utbytte av behandling i konfliktrådet. Både på relasjonsnivået mellom partene, men også for å forbygge fremtidige hendelser. Vi tenker at type saksforhold i seg selv kanskje ikke er det som er avgjørende for om den er egnet eller ikke, men heller helheten rundt konflikten. De involverte personene og deres villighet til å løse konflikten, rammene rundt og foranledningen til konflikten og ikke minst den informasjonen partene får om konfliktrådet fra politiet. Dersom personene kjenner hverandre vil de muligens ha større interesse av å skvære opp med hverandre enn om de er fullstendig ukjente. Var det en bakgrunn for konflikten som var årsaken til handlingene eller var det umotivert og uforutsett. Vi mener også at det vil være av stor betydning hvor godt polititjenestepersonene klarer å formidle fordelene med konfliktrådet og hvor godt de evner å selge ideen. Dersom de har lite kunnskap om dette og ikke er interessert i denne reaksjonsformen vil de neppe påvirke de impliserte til å samtykke. Har man derimot god kunnskap og tro på konseptet tror vi at mange kan bli overtalt til å prøve konfliktrådet.

Riksadvokaten har altså kommet med retningslinjer for hvordan politiet skal bruke konfliktrådet, men vi må også se på det juridiske grunnlaget politiet har for å overføre straffesaker dit. Det finner vi i straffeprosessloven § 71a. Ordlyden er kort og konsis, men etter vår mening også dekkende. *Når straffeskyld er bevist, kan påtalemyndigheten beslutte at saken skal overføres til megling i konfliktrådet, dersom den egner seg for det. Både fornærmede og siktede må samtykke i at saken overføres til konfliktrådet.*

(Straffeprosessloven, 1981 s.25) Loven krever altså at noe straffbart må være skjedd og noen må ha utvist straffeskyld. Videre blir det en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle på om saken egner seg. Til slutt kreves det også at begge parter samtykker. Det betyr at kunnskap både fra politiet og påtalemyndighetene er viktig dersom loven i seg selv skal være det eneste som regulerer oversending til konfliktråd, men vi tror likevel det vil kunne være bedre enn å ha strenge retningslinjer som skiller mellom sakstyper alene. Et tegn på dette er nettopp det at den sakstypen riksadvokaten er mest tilbakeholden med er den sakstypen som klart hyppigst

blir behandlet. Det kan være flere grunner til dette. Vi tenker at noen av dem kan være at politifolkene ute på gaten er flinkere å informere om konfliktrådet i voldssaker. Det kan være at påtalemyndigheten som tar den endelige avgjørelsen mener at slike saker egner seg godt. Det kan også være at personer som har vært innblandet i voldsepisoder i større grad samtykker til behandling i konfliktrådet. Uavhengig av hva årsaken er mener vi at en helhetlig vurdering av situasjonen vil være å foretrekke.

Et siste poeng i denne sammenhengen er den forebyggende effekten behandling i konfliktråd kan ha. Vi tenker da på det individualpreventive. Det at gjerningsmannen vil avstå fra å falle tilbake i samme spor. Det kan da være nyttig å se på hva forebygging egentlig er. I følge Myhre Lie er forebygging å være i forkant for å hindre at noe negativt skjer. For å forbygge en kriminell handling bør man reagere overfor gjerningsmannen slik at man unngår tilbakefall. (Myhre Lie, 2011) Selv om en sak i konfliktrådet allerede har en konflikt og noe negativt har skjedd, vil det da være forebyggende dersom hendelsen ikke skjer på nytt. For å finne ut om meglingen har lyktes er det naturlig se på hvor mange av de inngåtte avtalene, som faktisk blir holdt. I Norge ligger tallet på mellom 90 og 95 %. (Myhre Lie, 2011) Vi husker at riksadvokaten utelukket de groveste voldshandlingene fra behandling i konfliktrådet. Likevel synes tilbakefallsprosenten å være større i alvorlige saker enn i de mindre alvorlige sakene. Det er også slik at effekten er større i saker med personlige lidelser enn i saker med skader på ting eller eiendom. (Myhre Lie, 2011) Dette viser at selv om Renates innbrudd var godt egnet i konfliktrådet, er det ingen automatikk i at Truls sak som var et personlig offer og hadde fått et kutt ved øyet, er dårlig egnet fordi det er litt mer alvorlig enn et slag som ikke resulterte i et kutt.

Avslutning

Avslutningsvis ønsker vi å samle noen tråder vi har hatt gjennom essayet. Konfliktrådet er en institusjon som bygger på gjenopprettende rett. Offer og gjerningsmann får møtes og de får utveksle sine tanker og følelser om det som er skjedd. Målet er å inngå en avtale som skal gjenopprette tapet den skadelidte har hatt. Det kan være alt fra et unnskyld til å betale før ødelagt skade.

Når vi straffer noen er det for å forhindre at gjerningsmannen eller andre skal begå en lignende handling. I konfliktrådet er denne forebyggende tanken tilstede, men det er også fokus på at den skadelidte skal få en gjenoppretning. Det er fokus på offerets behov og

interesser og offeret er mer i sentrum av konflikten enn i en tradisjonell rettsak. Dette er i tråd med Christies tanker i artikkelen Konflikt som eiendom. Men en interessant tanke er om det kan bli for mye innblanding fra andre i motsetning til før i tiden da konflikter i stor grad ble løst av partene selv.

Vi har også sett på hva politiet gjør på oppdrag i forhold til konfliktrådsbehandling. Hvordan ofrene ser på seg selv er etter vår mening et viktig poeng. Dersom de stigmatiserer seg og inntar offerrollen kan det ha innvirkning på deres villighet til å samtykke til konfliktråd. Dersom de ikke føler ansvar og ikke er i stand til å se at noe de har gjort kan ha bidratt til konfliktens utfall, vil det kanskje kunne påvirke utfallet av en megling. Vi lurer derfor på om våre holdninger, bevissthet og formidlingsevne kan påvirke offeret til se nytten av konfliktrådet.

Hvilke typer saker som egner seg i konfliktrådet er noe vi har tatt opp tidligere. Loven er ganske rund i sin formulering når det gjelder muligheten til å sende straffesaker til konfliktrådet. Riksadvokaten er derimot mer konkret når han anbefaler sakstyper og alvorlighetsgrad. Selv om han fikk rett når det gjaldt våre saker mener vi det er mer komplekst. Når vi da ser at voldssaker er mest representert i konfliktrådet samt at alvorlige saker synes å ha mindre tilbakefallsprosent, tenker vi at riksadvokatens rundskriv om konfliktråd fra 1993 kanskje burde gås gjennom og muligens endres på noen områder.

En viktig lærdom vi har hatt gjennom dette essayet er at vårt rådende syn på straff, måltall og hva som er ordentlig politiarbeid er satt på prøve. Vi mener nå at kunnskap, holdning og interesse for konflikthåndtering og konfliktråd kan ha en positiv effekt på å forbygge fremtidige lovbrudd.

Litteraturliste

Andenæs, J. (1996). *Straffen som problem*. Halden: Exil.

Christie, N. (1977). Konflikt som eiendom. *Tidsskrift for rettsvitenskap*, vol 90, s. 113-132.

Finstad, L. (2000). *Politiblikket*. Oslo: Pax Forlag.

Hauge, R. (2007). Stempling og stigmatisering. *Kriminologi*, 4. Utg, s. 300-307. Oslo: Pax Forlag.

Holgersson, S. (2005). *Yrke: Polis*. Stockholm: Åby PC-system.

Konfliktrådet. (2012, 9. februar). Hentet 5. april 2012 fra <http://www.konfliktraadet.no/>

Leer-Salvesen, P. (1998). *Tilgivelse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Myhre Lie, E. (2011). *I forkant*. Oslo: Gyldendal Norske Forlag.

Politi-loven. (1995). *Lov av 4. august 1995 nr. 53 om politiet med endringer, sist ved lov av 17. desember 2010 nr. 87*.

Rundskriv fra Riksadvokaten Del II-nr. 2 1993. (1993, 6. desember). *Konfliktråd*. Hentet 7. mai 2012 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dok/rundskriv/1993/del-ii-nr-21993.html?id=107844>

Statistisk sentralbyrå. (2012). Hentet 7. mai 2012 fra <http://www.ssb.no/>

Straffeloven. (1902). *Almindelig borgerlig straffelov av 22. mai 1902 nr. 10 med endringer, sist ved lov av 24. juni 2011 nr. 32*.

Straffeprosessloven. (1981). *Lov av 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker med endringer, sist ved lov av 24. juni 2011 nr. 32*.

Youtube. (2007, 22. november). *Victim story restorative justice*. Hentet 7. Mai 2012 fra <http://www.youtube.com/watch?v=TSCx1XS0f8Y>

Selvvalg pensum

Finstad, L. (2000). *Politiblikket*. Oslo: Pax Forlag.

Holgersson, S. (2005). *Yrke: Polis*. Stockholm: Åby PC-system.

Konfliktrådet. (2012, 9. februar). Hentet 5. april 2012 fra <http://www.konfliktraadet.no/>

Rundskriv fra Riksadvokaten Del II-nr. 2 1993. (1993, 6. desember). *Konfliktråd*. Hentet 7. mai 2012 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dok/rundskriv/1993/del-ii-nr-21993.html?id=107844>

Statistisk sentralbyrå. (2012). Hentet 7. mai 2012 fra <http://www.ssb.no/>